

Sæt fortællingen om Jesu dåb i centrum af nyt dåbsritual

I en replik til dåbskommissionens formand tager Lone Fatum fat på brugen af Mark. 10,13-16 som dåbstekst.

Hendes udgangspunkt er exegetisk bestemt, idet hun – sammen med de øvrige arbejdsgruppe bag bogen "Sæt teksterne fri" – plæderer for, at "enhver tekst fastholdes i sin egen kontekst og bruges i overensstemmelse med det brugsaspekt, der kendetegner tekstens betydning som parænese: Belæring om tro, trosfortolkning og livet som troende. Gal 3,26-28 og Mark 10,13-16 er begge parænetiske tekster."

Lone Fatum har uomtvisteligt ret i, at Mark 10,13-16 ikke handler om dåb, når teksten læses i sin kontekst. Mark 10,13-16 indgår sammen med Mark 9,33-37 og Mark 10,35-45 i en discipelbelæring om afkald og ydmyghed. Lone Fatum kan derfor pointere, at "når teksten ses i sin kontekst, er der intet, som taler for at gøre teksten til dåbstekst."

Hverken børneevangeliet eller Fatums alternativ fungerer som indstiftelsesord

I stedet foreslår hun Gal 3,26-28 som dåbstekst, idet "der faktisk i Paulus' Galaterbrev findes en tekst, som direkte forklarer dåbens betydning og eksplicit identificerer de døbte som Guds åndeligt genfødte børn".

Jeg er med på, at Gal 3,26-28 indeholder en vægtig belæring om, hvad dåben betyder, og at denne belæring med fordel kunne indgå i ritualet.

Men så mener jeg, det er nødvendigt at overveje tekstens dramaturgiske funktion i ritualhandlingen. Skal teksten primært legitimere dåben som hellig handling, eller skal teksten primært bruges til at undervise dåbsmenigheden i, hvad det betyder at være døbt med den kristne dåb?

Tekstens funktion bør afspejle sig i tekstens placering i ritualhandlingen.

Spørgsmålet er, om teksten er velanbragt som det umiddelbare afsæt for selve dåbshandlingen – dvs. tilspørgsel og overøsning i den treenige Guds navn – eller om teksten var bedre anbragt i periferien af dåbshandlingen f.eks. i talen til forældrene og fadderne? Eller måske i en egentlig formaliseret dåbsprædiken, hvis en sådan er ønsket i forbindelse med dåbshandlingen?

Jeg synes, at Gal 3,26-28 med sin parænetiske karakter hører bedre hjemme i ritualets periferi end i dets centrum. Gal 3,26-28 kan nemlig lige så lidt som Mark 10,13-16 og Matt 28,18-20 udfylde rollen som indstiftelsesord for dåben.

De to læsninger i det autoriserede ritual slipper jo skidt fra at udfylde rollen som dåbens indstiftelsesord.

Matt 28,18-20 handler ikke om dåbens indstiftelse eller oprindelse, men om at disciplene skal tage en allerede indarbejdet dåbspraksis med sig, når de drager ud på missionsmarken. Mark 10,13-16 handler overhovedet ikke om dåb, men om at lægge den ydmyghed for dagen, der sømmer sig for Jesu disciple.

Men heller ikke Gal 3,26-28 vil kunne leve op til rollen som indstiftelsesord, idet Gal 3,26-28 ikke gør os det mindste klogere på, hvor dåben kommer fra, eller hvad den dybere mening er med det vand, der indgår i ritualhandlingen.

Drop skriftbelægget og genfortæl i stedet Jesu dåb

Et ordentligt dåbsritual skal give dåbsmenigheden letfattelig og sand besked om dåbens oprindelse og indstiftelse.

Dette kan efter min bedste overbevisning ikke ske, uden at den kristne dåb udtrykkeligt udlægges som en konsekvens af Jesu Kristi egen dåb. Den kristne dåb skal udlægges som en sakramental tilsigelse af den gudsriges pagt, der blev indvarslet med Jesu dåb og siden endegyldigt oprettet ved hans død og opstandelse.

Men hvad med skriftbelægget for en sådan udlægning? Jeg mener, at ingen af evangeliernes beretninger om Jesu dåb egner sig til simpel oplæsning i dåbsritualet.

I mit ritualforslag, som kan læses in extenso på min hjemmeside, lader jeg dåbsbønnen indeholde en parafrase af det, der skal siges om Jesu dåb, så menigheden kan forstå dåben som en pagtshandling, der har rødder i Jesu Kristi egen dåb. Tillad mig at citere mit forslag til dåbsbøn:

"Vi takker dig, himmelske Fader, for den frelse, som du har beredt os ved din enbårne Søn, Jesus Kristus.

Dengang han kom til Johannes Døber og modtog vanddåben til syndernes forladelse, lod du Helligånden komme over ham. Du gav ham fuldmagt til at indbyde mennesker til dit rige. Han gik i døden for at udfri os af syndens og dødens magt. Du oprejste ham af graven og stadfæstede for evigt din nådepagt ved ham.

Nu beder vi for dette barn (disse børn), som vi bærer frem for dit åsyn: Indskriv dets navn (deres navne) i din nådepagt. Indlem dette barn (disse børn) i din troende menighed, og giv det (dem) barnekår hos dig fra nu og til evig tid. Amen."

Er den kortfattede parafrase af beretningerne om Jesu dåb, som er indeholdt i dette forslag til dåbsbøn, tilstrækkeligt til at legitimere dåbshandlingen som en sakramental handling?

Det vil jeg mene. Jeg kan ikke se, at der behøver at være nogen formaliseret skriftlæsning med et tekststykke, som er ordret gengivet fra den autoriserede bibeloversættelse.

Til sammenligning kan jeg pege på nadverritualet, der jo ikke indeholder nogen formaliseret skriftlæsning med ordlyd hentet direkte fra den autoriserede bibeloversættelse. Nadverritualet indeholder derimod en parafraseret gengivelse af nadverordene i de synoptiske evangelier og 1. Kor kap 11.

Bevar børneevangeliet i ritualets periferi

Men i ritualets periferi kan man inddrage alle de skriftsteder, det skal være, til belæring af dåbsmenigheden om dåbens betydning. I mit ritualforslag har jeg ikke desto mindre – hvilket vel kan forekomme overraskende – ladet dåbsbefalingen og børneevangeliet blive stående i dåbsritualet på deres nuværende plads.

Det har jeg gjort af sjælesørgeriske grunde, idet man skal være varsom med at ændre så meget ved et eksisterende dåbsrituals form, at det mister sin umiddelbare genkendelighed og folkelige autoritet. Tillad mig at citere de betragtninger, jeg har gjort herom:

"Den såkaldte dåbsbefaling Matt 28,18-20 er medtaget, skønt den ikke har nogen indlysende nødvendig funktion i dåbsritualet. Teksten kan nemlig ikke bære at være et egentligt "dåbens indstiftelsesord".

Liturgikommisionen havde i sin betænkning fra 1983 foreslået at flytte dåbsbefalingen til faddertiltalen på grund af formaningsaspektet i teksten: "...idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befaleet jer." Jeg mener, Matt 28,18-20 kan blive stående på sin traditionelle plads som et opbyggeligt vidnesbyrd om, at man fra den ældste menigheds dage har døbt mennesker i den treenige Guds navn.

Indtil dette sted [dvs. til efter dåbsbefalingen] følges teksterne til barnedåb og voksendåb ad. Ved barnedåb følger nu børneevangeliet på grund af de opbyggelige identifikationsmuligheder, denne tekst tilbyder. Den bringes i samme beskæring som i 1912-ritualet og med samme indledning. Den afsluttende overgangssætning: "Så vil vi da hjælpe dette barn (disse børn) til hans velsignelse..." er strøget. Der er ingen grund til ligefrem at dyrke velsignelsesaspektet. Det klarer sig nok endda."

Det kræver en kommentar, hvorfor jeg foreslår at bruge børneevangeliet i beskæringen fra 1992-ritualet dvs. uden vers 10,13-14a om disciplenes obstruktionsforsøg.

Jeg mener, at 1992-ritualets tilføjelse af vers 13-14a hverken fra en dramaturgisk eller opbyggelig synsvinkel giver nogen mening. Ved en dåbshandling i folkekirken er der jo ingen af de

tilstedeværende voksne, der kunne drømme om at indtage en rolle som vrangvillige disciple, der vil hindre dåbsbørnene i at komme til Jesus!

I øvrigt er det tankevækkende, at 1992-ritualet lader den første læsning indledes med ordene: "Således taler vor Herre Jesus Kristus", medens den anden læsning indledes betydelig mindre autoritativt med ordene: "Evangelisten Markus skriver".

Måske røber denne forskel på de to evangeliteksters introduktion, at 1992-ritualets forfattere har været i vildrede med, hvad de egentlig ville bruge børneevangeliet til?

Forfatterne har givetvis været klar over, at Mark 10,13-16 ikke handler om dåb, men om disciplenes tungnemhed.

Dette kan muligvis være forklaringen på, at børneevangeliet "blot" introduceres som noget, evangelisten Markus skriver, og ikke som noget, vor Herre Jesus Kristus taler. Eller også er forklaringen bare det helt banale forhold, at versene 13-14a ikke kan refereres til som ord talt af Jesus, da versene blot gengiver den episode, som er udgangspunkt for Jesu påfølgende tale og handling.

Under alle omstændigheder må man opfordre dåbskommissionen til grundigt at overveje, om børneevangeliet skal med i et kommende revideret ritual, og hvad dets funktion i givet fald så skal være. Hvis valget falder på at bevare det, bør man under alle omstændigheder gengive det i 1912-ritualets beskæring.